

Kan tillit och tilltro påverkas politiskt?

Margareta Kristenson,

Ordförande i Östgöta-kommissionen

Professor/ Överläkare i Socialmedicin och Folkhälsovetenskap

Institutionen för Medicin och Hälsa

Linköpings Universitet

Östergötland har Socioekonomiska skillnader i hälsa...

för de flesta mått på SES

utbildning, yrke, inkomst, aktivitet, boendeområde

för de flesta mått på hälsa

förlorade levnadsår, sjukdom, sjukfrånvaro, karies..

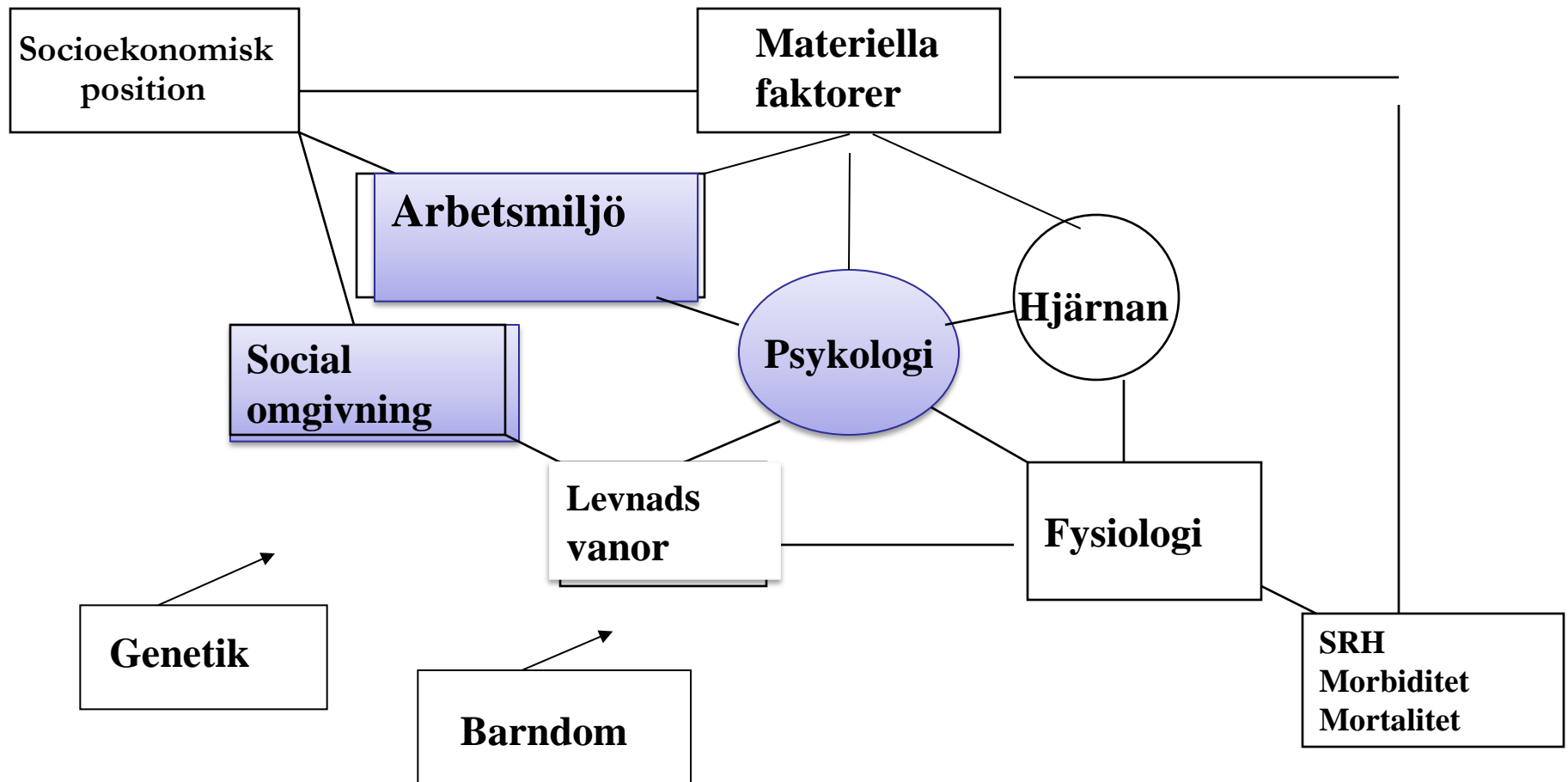
och

skillnaderna följer en gradient

Dvs inte bara ” de fattiga”

Socioekonomisk Position och Hälsa

efter Marmot et. al.

Psykosociala resurser i omgivningen

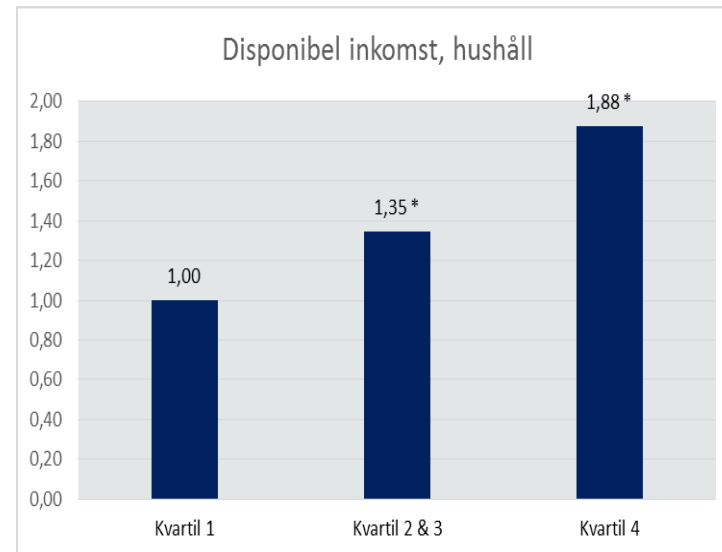
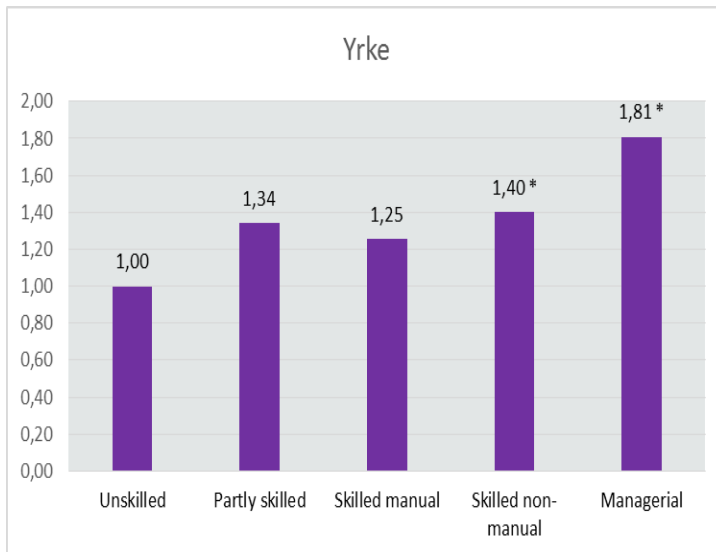
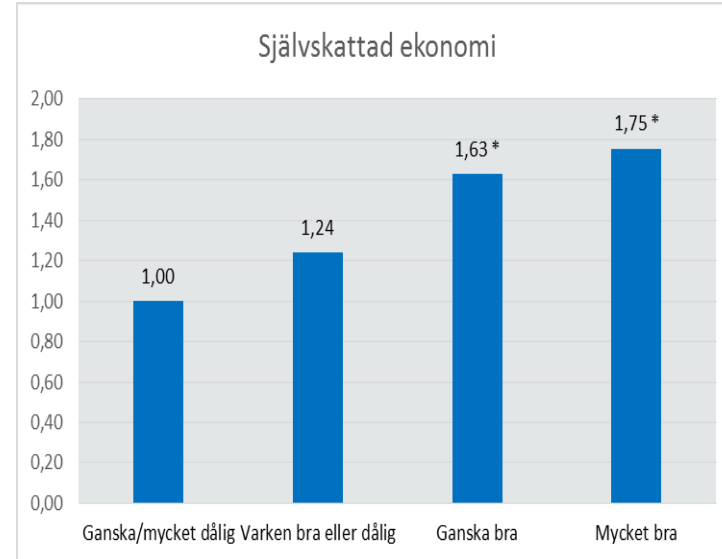
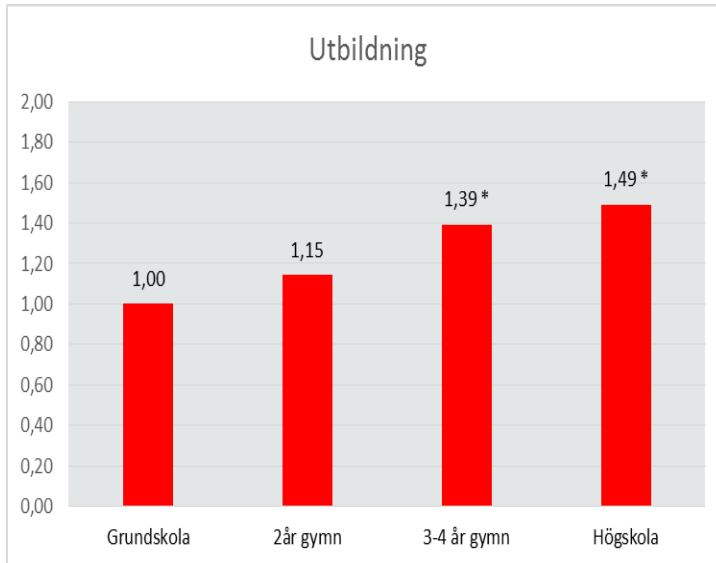
- Sociala nätverk

Att vara integrerad i ett socialt sammanhang

- Socialt stöd

Emotionellt stöd: någon att hålla om/hålla av
av

Socialt nätverk vs utbildning, yrke, självskattad ekonomi, och disponibel inkomst

Psykologiska resurser

- Copingförmåga

Bemästringsförmåga – tilltron till den egna förmågan

- Self Esteem - det värde man sätter på sig själv

- Upplevd kontroll

Locus of control – extern/intern

- Känsla av sammanhang

Hanterbarhet,

Begriplighet,

Meningsfullhet

Upplevd kontroll per utbildningsgrupp, kvinnor och män Sverige och Ryssland (Lundberg et al 2007)

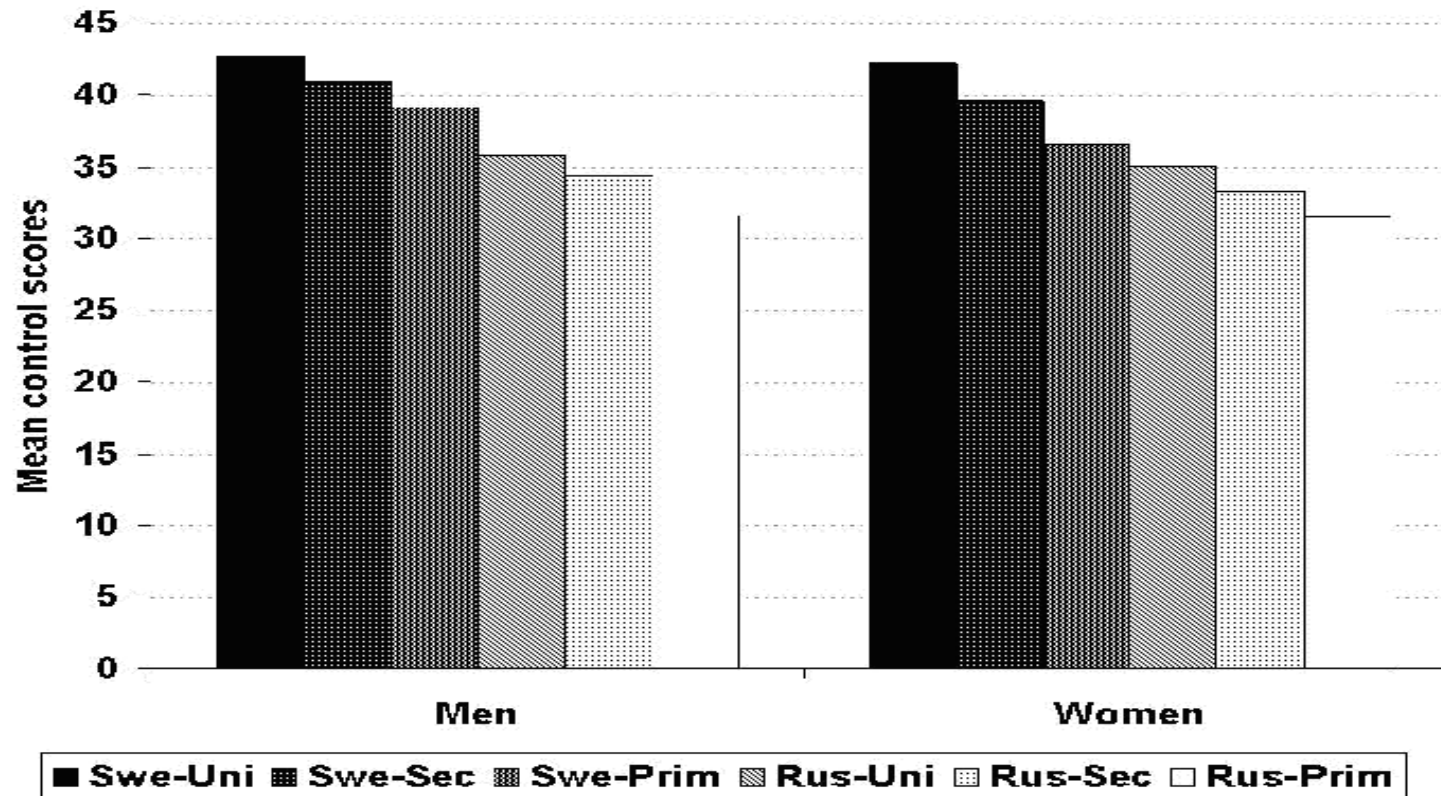
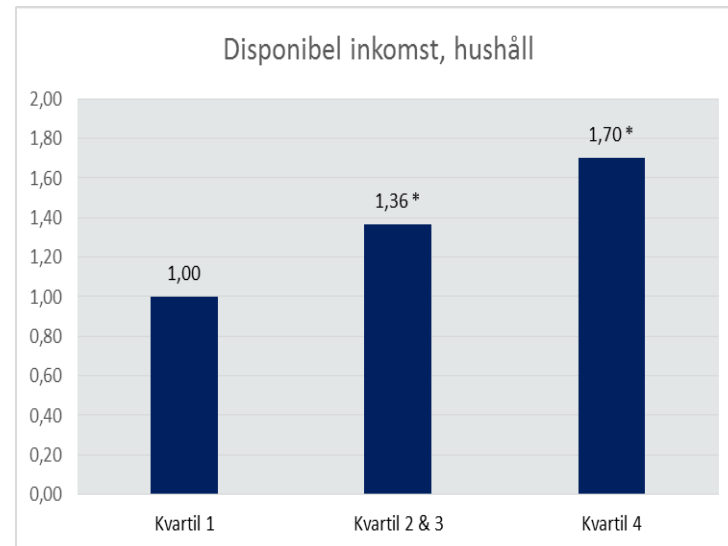
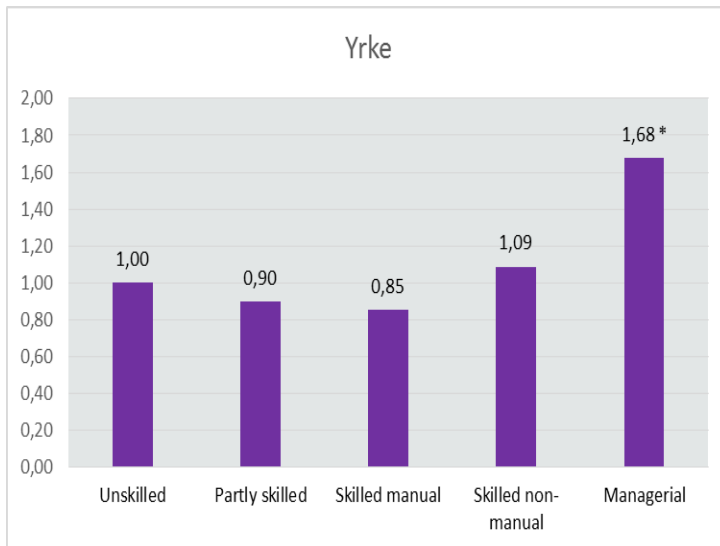
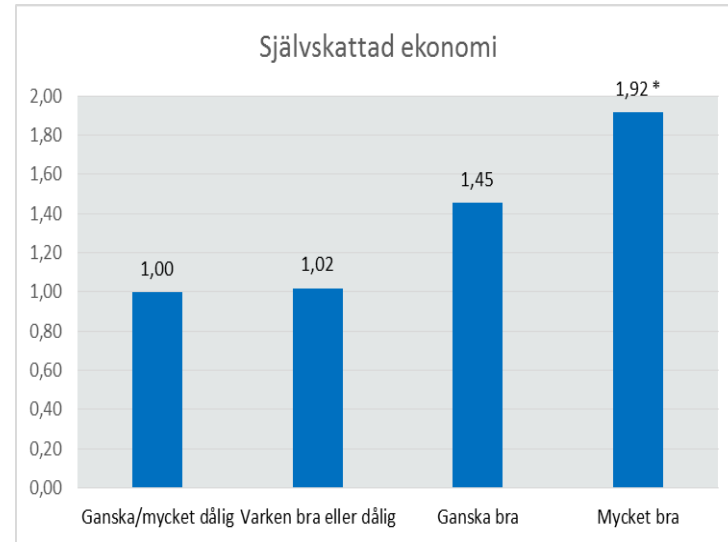
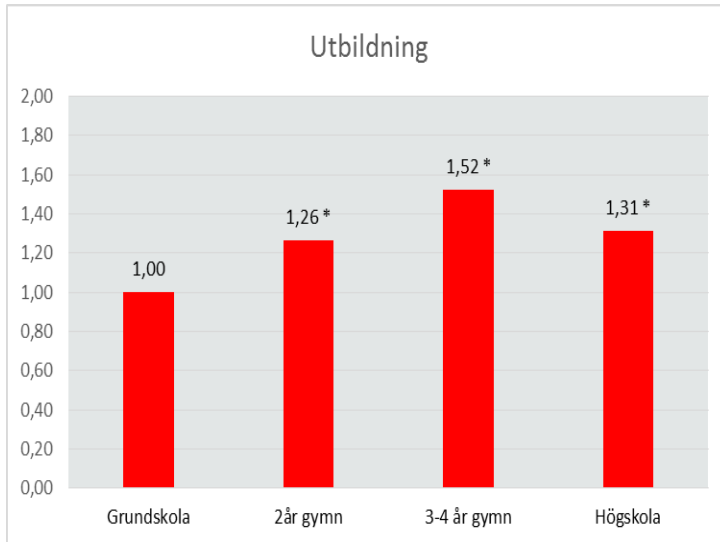

Figure 2

Self-Esteem vs

utbildning, yrke, självskattad ekonomi, och disponibel inkomst

Psykologiska riskfaktorer

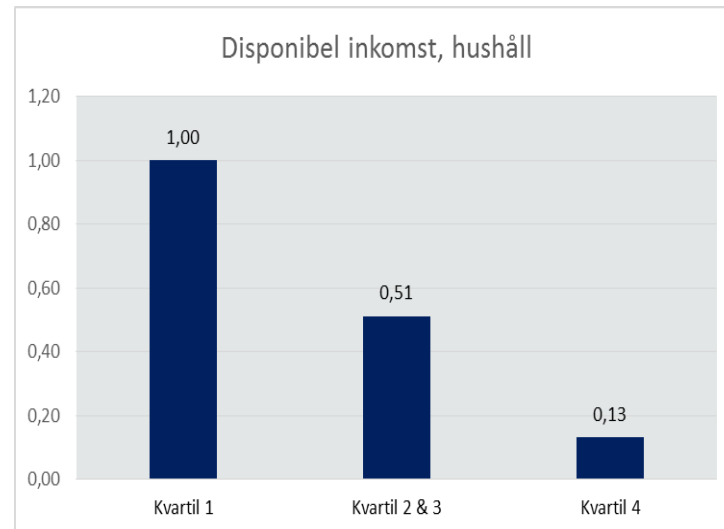
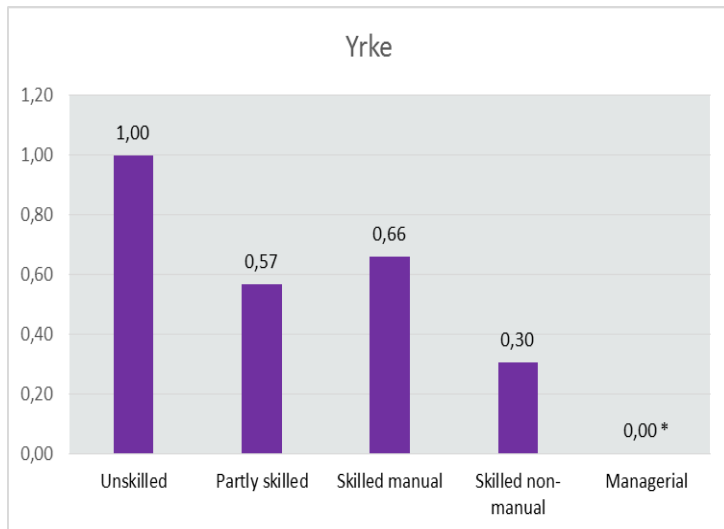
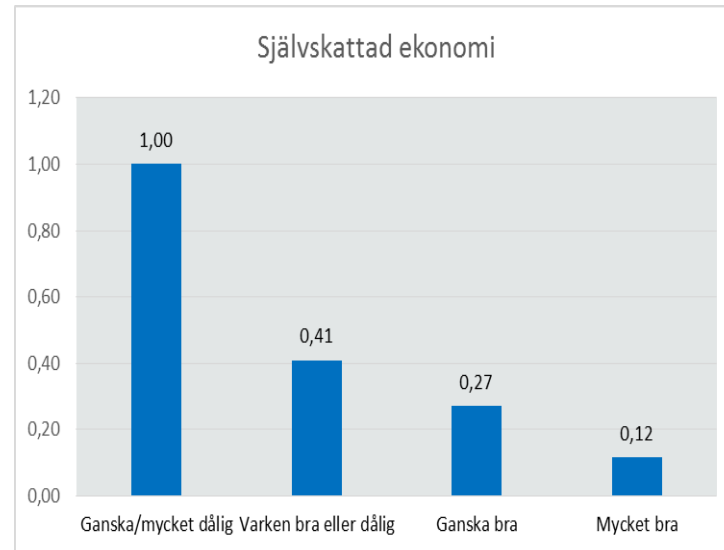
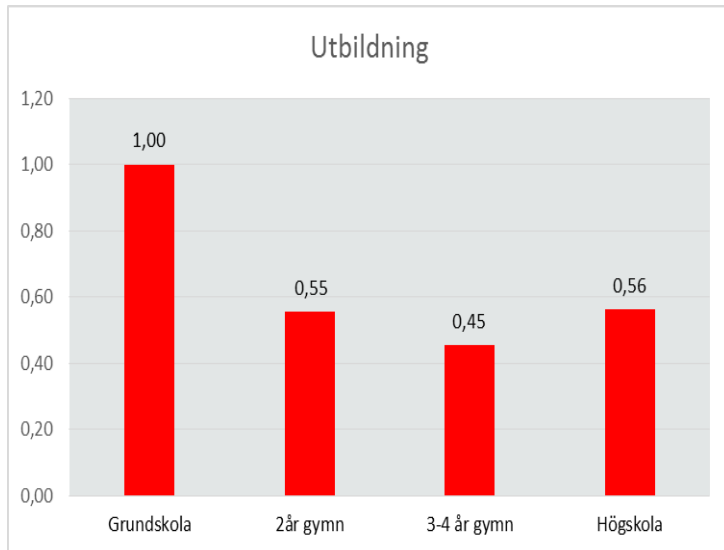
- Fientlighet
- Cynism, brist på tillit
- Vital Exhaustion
- Hopplöshet
- Depression

Tycker du att man, i allmänhet, kan lita på andra människor? Andel Nej, Östergötland 2011,

Socioekonomisk gruppering	Låg	Medel	Hög
Utbildning	36%	25%	16%
Inkomst Individens disp	42%	24%	16%
Inkomst Hushållets disp	31%	27%	24%

Hopplöshet vs

utbildning, yrke, självskattad ekonomi, och disponibel inkomst

Känsla av hopplöshet - en riskfaktor för sjukdom och död

Förstagångs insjuknande i hjärtinfarkt i relation till psykologiska faktorer

---

8-årsuppföljning LSH-studien

HR per SD

p-värde

Coping	0.68	0.009
Självkänsla	0.65	0.003
KASAM	0.74	0.048
CES-D (depressivitet)	1.43	0.011
MDI (depression)	1.79	<0.001
Vital exhaustion	1.41	0.020
Hopplöshet	1.47	0.011

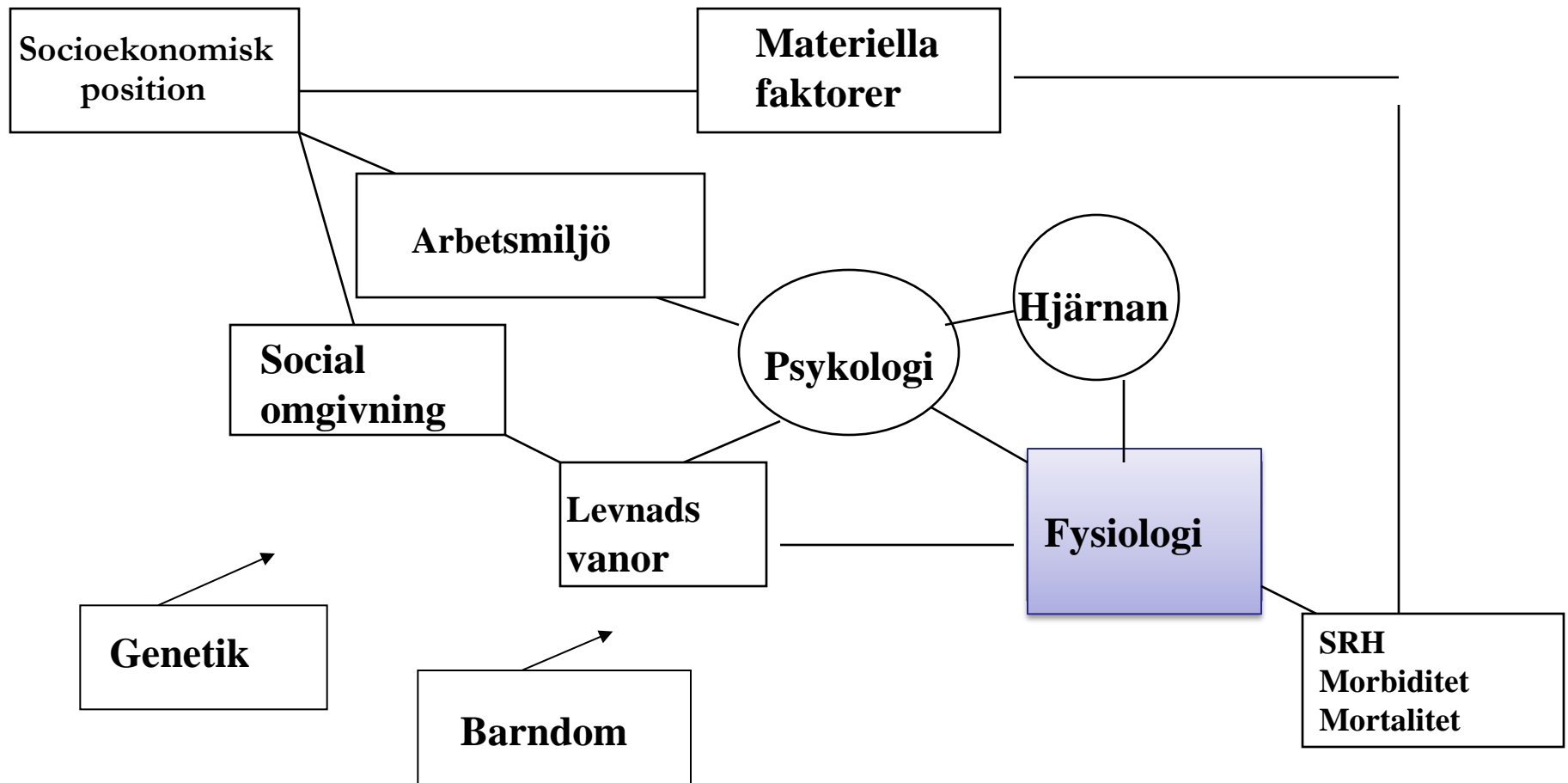
Regressioner justerat för :

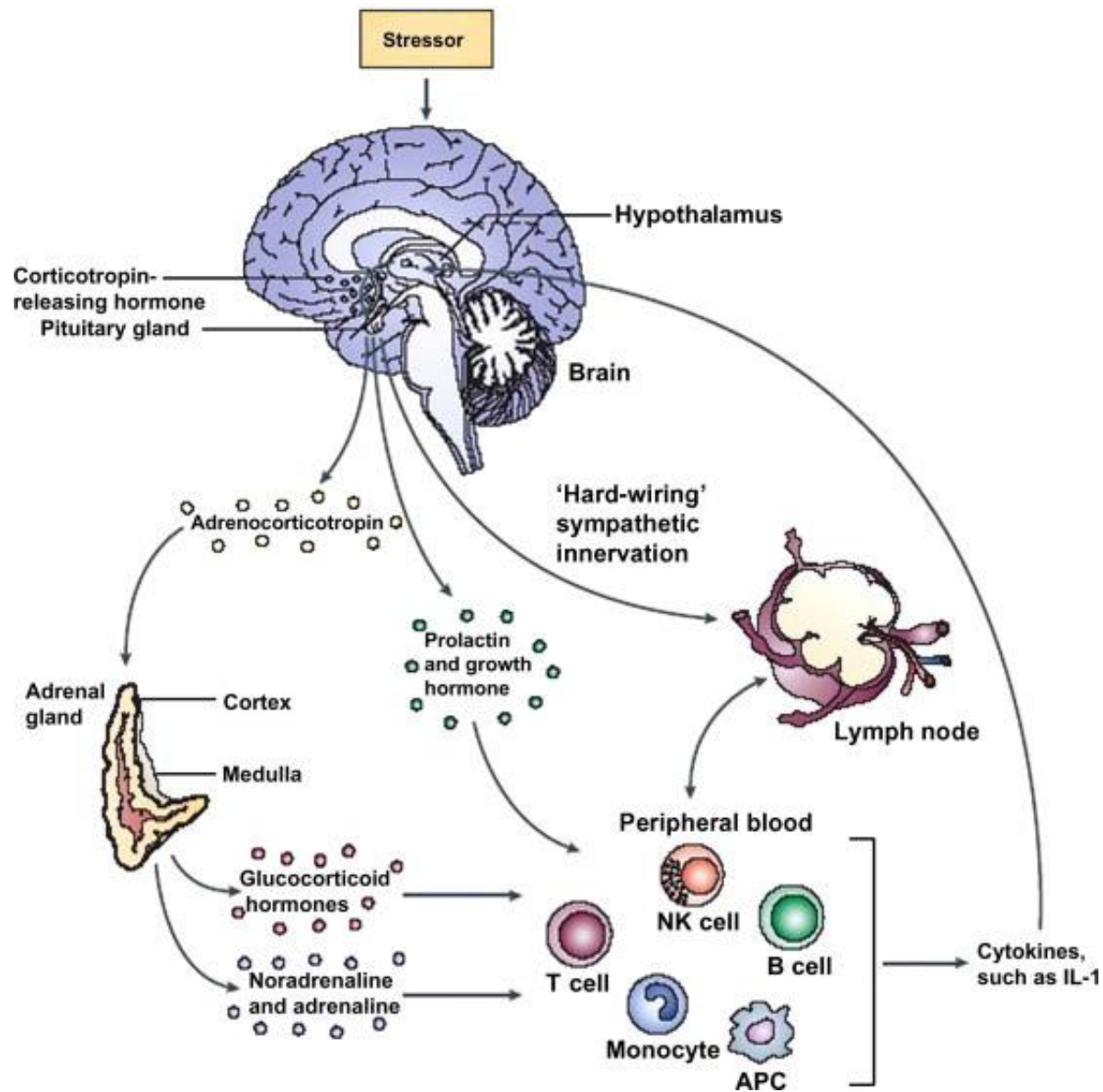
Manus i pending review

Ålder, kön, blodfetter, blodtryck, BMI, diabetes, rökning, fysisk akt, alkohol, frukt & grönt

Socioekonomisk Position och Hälsa

efter Marmot et. al.

Psykosociala faktorer i relation till inflammations markören interleukin -6 (IL-6)

Tvårsnittsanalys i LSH-studien,
n= 900

Fetstil p<0.05

IL- 6 skillnad (pg/ml) per SD

a) Ålder, kön

b) Full regr.

Coping	-0.24	-0.22
Själv-känsla	-0.22	-0.19
Upplevd kontroll	-0.26	-0.22
Global livskvalitet	-0.36	-0.32
CES-D (depressivitet)	0.24	0.14
MDI (depression)	0.27	0.14
Vital exhaustion	0.35	0.22
Hopplöshet	0.14	0.07

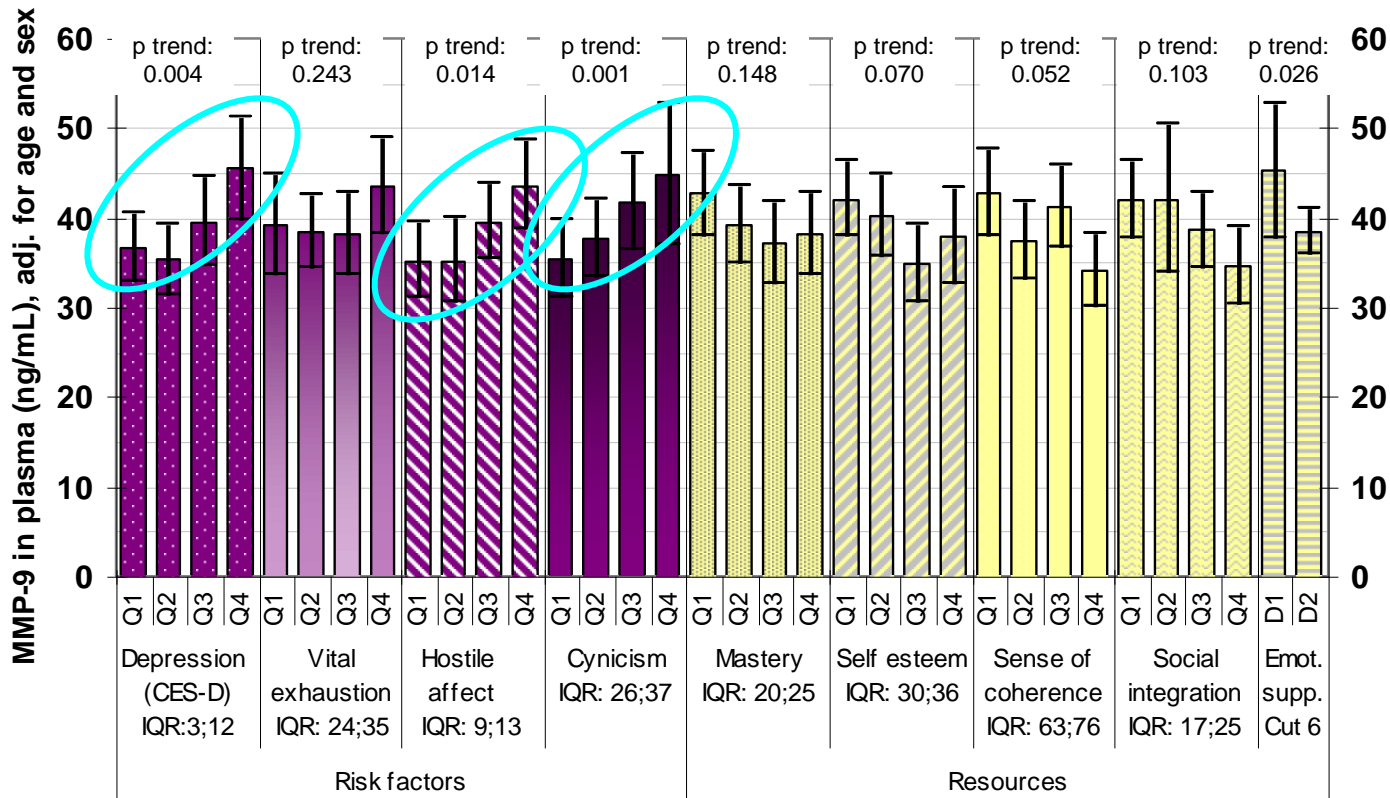
Regression i modell b justerat för :

Ålder, kön, känd sjukdom, blodfetter, blodtryck, BMI, diabetes, rökning, fysisk akt, alkohol, frukt & grönt

Manuskript, submitted

Sårbarhetsenzymet MMP-9 och psykosociala faktorer

MMP-9 positivt associerat med psykologiska riskfaktorer oberoende av andra riskfaktorer för hjärtinfarkt.

Låg SES är förenat med...

- Mera utsatta livsvillkor, negativa livshändelser, ogynnsam arbetsmiljö, skador och våld
  - Mer ogynnsamma levnadsvanor
  - Sämre tillit till andra människor
  - Sämre tilltro till egna resurser
  - Större sårbarhet för sjukdom

Grundläggande orsaker till ojämlik hälsa är

Möjligheten att påverka sin tillvaro.

Möjlighet att utvecklas och leva i sociala sammanhang där man kan känna

- *tilltro till sin egen förmåga*

-*tillit till andra*

- *hopp och framtidstro.*